

SPIS TREŚCI TOMU I „Ethics in Progress”:

Wprowadzenie. Poznawać i kształcić multidyscyplinarnie. Edukować bez indoktrynacji, presji, manipulacji. Etyka w rozwoju.

„A” jak AGRESJA

Prewencja zamiast resocjalizacji: łatwiej zapobiegać. Agresja reaktywna. Agresja proaktywna. Georg Lind: *Przemoc jako najniższy poziom umiejętności rozstrzygnięcia konfliktów*. Literatura.

ARETÉ

After „After virtue”: renesans cnoty z perspektywy edukacyjnej teorii rozwoju moralnego. Homer i Sokrates: sprawność, kunszt, umiejętność. Arystoteles: areté jako mistrzostwo, wprawa, nawyk. Spinoza: naturalista wśród racjonalistów. Charles Darwin i Jean-Baptiste Lamarck o naturalnych zdolnościach moralnych, które „należy edukować za młodu”. Literatura.

ARGUMENTACJA

Habermas o argumentacji. Repertuar legitymacji normatywnych dla argumentów stosowanych w sferze polityki społecznej. Trzy konteksty przedmiotowe. Literatura.

AUTOEWALUACJA

Co mierzymy, stosując autoewaluację? Jak prawidłowo przeprowadzać autoewaluację? Przykłady innych narzędzi autoewaluacyjnych. Jak ewaluacja wzmacnia lub osłabia motywację do nauki? Literatura.

DECYZJONISTYCZNA TEORIA ROZWOJU MORALNEGO

Umiejętność podejmowania decyzji. Literatura.

DEMOKRACJA

Kwadratura demokracji: cztery rozumienia terminu *demokracja*. Demokracja jako idealny urząd społeczny. Demokracja jako instytucja. Demokracja jako zadanie moralne. Demokracja jako indywidualna kompetencja, styl życia, profil osobowości. Literatura.

DOGMATYZM, AUTORYTARYZM, FANATYZM

j.w. (Theodor Adorno). Literatura.

DWUASPEKTOWA TEORIA MORALNOŚCI: Jean Piaget i Georg Lind

Piaget. Lind. „Aspekt afektywny” moralności. „Aspekt kognitywny” moralności. Wzajemna relacja między afektywnym i kognitywnym aspektem moralności. Literatura.

DYSKURS

Dyskursywna socjalizacja. Dyskursywna prewencja agresji (K. Hemmerling, E. Nowak, A. Urbańska). Dyskurs i agresja wśród młodzieży. Konstancka Dyskusja nad Dylematem © by G.

Lind w grupach podwyższonego ryzyka. Studium pilotażowe. Dyskurs i KMDD © w resochalizacji (K. Hemmerling). Literatura.

DYSKURSYWNA RESOCJALIZACJA

Wzmacnianie kompetencji moralnych u więźniów: KMDD © jako innowacyjna metoda resocjalizacji (K. Hemmerling). Literatura.

DYSKUSJA DYDAKTYCZNA

8 najbardziej rozpowszechnionych typów dyskusji stosowanych w edukacji moralnej, etycznej i demokratycznej. Dyskusja z odgrywaniem ról (role-playing). Dyskusja kazuistyczna. Dyskusja otwarta. Dyskusja fachowa (na przykładzie *just community*). Konstancka Dyskusja nad Dylematem ©. Dyskusja prowadzona przez nauczyciela lub wykładowcę. Jednokierunkowy przekaz „wprost”. Fachowa dyskusja filozoficzna (na przykładzie *community of inquiry*). Literatura.

„E” jak EDUKACJA

Co to znaczy brak wiedzy... Czy dziś uczniowie różnią się od uczniów niegdysiejszych? Uczenie to jest cena... (M. Oakshott). Uczenie a rozwój. Entuzjazm vs. dyscyplina? Szacunek dla wiedzy, którą uczniowie/studenci już posiadają (P. Freire). Uczenie potrzebuje ciszy i czasu. Eksperyment (Nie do wiary). Literatura.

EDUKACJA DEMOKRATYCZNA

Edukować demokratycznie (A. Gutman, G. Lind, P. Freire). Słuchanie jako praktyka demokratyczna. Literatura.

„EE” jako EDUKACJA ETYCZNA

Czego uczymy, gdy uczymy etyki? Na poziomie edukacji podstawowej, gimnazjalnej, licealnej zajęcia z etyki powinny być zaaranżowane tak, aby rozwijać... Na poziomie edukacji akademickiej... Dojrzałość moralna (*maturity*). Najbardziej rozpowszechnione metody edukacji moralnej, etycznej i demokratycznej. Metoda „na gąbkę” (M. Buber). Metoda ekspercka. Metoda „wpajania wartości” (graniczy z indoktrynacją). Metody aktywne. Literatura.

EDUKACJA INTERAKTYWNA

Uczenie interaktywne (interakcyjne), interpersonalne, kooperatywne. O jakie interakcje chodzi? Jak stymulować proces uczenia w sposób aktywny lub interaktywny? Przykłady stosowanych kompetencji dydaktycznych sprzyjających interaktywnej nauce. Co warto wspierać podczas zajęć z edukacji umiejętności moralnych, etycznych, dyskursywnych, demokratycznych (uwaga, koncentracja, rozumienie, zdolność działania, zdolności emocjonalne, zdolność sądenia moralnego: G. Lind). Co wspierać na poziomie intelektualnym? Co wspierać na poziomie wiedzy? Style uczenia się. Motywacje wewnętrzne i zewnętrzne. Zestawienie umiejętności umysłowych (intelektualno-emocjonalnych) kluczowych w pełnym rozwoju moralnym i demokratycznym człowieka (szachownica). Literatura.

EDUKACYJNA TEORIA ROZWOJU MORALNEGO (ETRM): Georg LIND

Podstawy ETRM. Deficytowa „demokratyczna jakość” kształcenia. Literatura.

EMOCJE A EDUKACJA

Uczucia i rozum. Emocje to silna motywacja. Lęk i stres a uczenie się. Lew WYGOTSKI o jedności intelektu i afektu. Antonio DAMASIO: body-mind dualism. Emocje jako markery. Jürgen HABERMAS o emocjach. Edukować wrażliwość i uczucia moralne. Uczucie zadowolenia i motywacji. Czekolada i muzyka... Literatura.

FEEDBACK

Jak ważna jest w edukacji tzw. informacja zwrotna (feedback)? Feedback prosty i feedback kompleksowy. Literatura.

Koniec tomu I.